

Warszawa, 4 listopada 2003 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

36246

RPO-453387-IX-902/03/ZS

Pan
Jerzy SZMAJDZIŃSKI
Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze,

W dniu 17 października 2003 r. pracownicy Zespołu Praw Żołnierzy, Funkcjonariuszy Służb Publicznych i Cudzoziemców przeprowadzili kontrolę przestrzegania praw i wolności obywatelskich w 25 Brygadzie Kawalerii Powietrznej - Tomaszów Mazowiecki.

W trakcie kontroli dokonano sprawdzenia dokumentacji skargowej, przeprowadzono rozmowy z przedstawicielami dowództwa jednostki, mężami zaufania, żołnierzami zawodowymi oraz służby zasadniczej. Sprawdzono również warunki zakwaterowania żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz bazy socjalno - bytowej.

W trakcie tej kontroli odnotowano niepokojące problemy, które pragnę przekazać Panu Ministrowi.

1. Podczas przeprowadzonych rozmów z żołnierzami zawodowymi podniesiony został problem braku perspektyw rozwiązania nabrzmiałych trudności mieszkaniowych. Podkreślano, iż w maju 2002 r. podczas wizyty w 25 BKPow. z istniejącą sytuacją w tym zakresie zapoznano Pana Ministra i pomimo zapewnienia, że ten niezwykle istotny problem znajdzie szybkie rozwiązanie, jednak do dnia dzisiejszego nic w tym zakresie się nie zmieniło. Żołnierze zawodowi, którzy zrzekli się mieszkania służbowego, przysługujący im ekwiwalent pieniężny mogą otrzymać dopiero z upływem 10-12 lat. Stan ten jest nie do zaakceptowania i wymaga szybkiego kompleksowego rozwiązania.

2. Podobnie jak w innych wizytowanych jednostkach, w odczuciu kadry, w dalszym ciągu odnotowywany jest brak informacji o planowanych zmianach w przepisach pragmatycznych. Zainteresowani dowiadują się o nich z innych niż wojskowe źródeł, najczęściej jednak już po wejściu przepisów w życie. Żołnierze zawodowi z dużymi obawami i troską odnoszą się do mającego już wkrótce nastąpić kolejnego zamiaru zmniejszenia i obniżenia etatów w jednostkach. Szczególnie zaniepokojeni są oficerowie w stopniu kapitana, bowiem nowe etaty na zajmowanych przez nich stanowiskach często przewidywane są dla żołnierzy w stopniu porucznika. Zauważyć jednak należy, że znaczna część tych oficerów otrzymane awanse w drodze wyróżnienia traktuje obecnie jako karę. W przypadku przewidywanych zmian nie widzą dla siebie perspektyw w dalszej służbie a podkreślić należy, iż jest to kadra stosunkowo młoda i dobrze wyszkolona. Wprowadzanie ciągłych zmian oraz zasad i warunków służby, stwarza u żołnierzy zawodowych poczucie nieufności oraz uzasadnione obawy o najbliższą przyszłość.

3. Z dużym zaniepokojeniem przyjmują podoficerowie i chorążowie odchodzenie od sprawdzonego przez lata, systemu gratyfikacji za posiadane klasy specjalistów wojskowych. Po zmianie przepisów w tym zakresie, kadry, która ukończyła np. kursy spadochronowe, nie wypłaca się już od roku należności finansowych z tego tytułu. Zdaniem rozmówców takie traktowanie kadry spowoduje ograniczenie dążenia do podnoszenia kwalifikacji. Mimo zapewnień o preferowaniu korpusu podoficerskiego, eliminowanie z systemu płac wszelkich dodatków finansowych należnych z tego tytułu prowadzi do realnego zmniejszania już i tak niskich uposażeń.

4. Szybkiego uregulowania wymaga sprawa zaopatrywania w części zamienne śmigłowców skierowanych do Iraku. Obecnie po otrzymaniu zapotrzebowania z Dowództwa Wojsk Lądowych, części te przesyłane są w trybie pilnym do Iraku po zdemontowaniu ze sprawnych śmigłowców będących w kraju. Takie działania powodują, że śmigłowce przewidziane do szkolenia kolejnych zmian, stoją bezużyteczne. Ogranicza to w znacznym stopniu możliwości szkolenia żołnierzy, bowiem posiadane środki finansowe przeznaczone na remonty sprzętu bojowego zapewniają pokrycie 20-30% potrzeb. Dla przykładu na 12 śmigłowców przewidzianych do remontu, na dzień dzisiejszy posiadane środki umożliwią remont tylko 3. Wymuszona brakiem środków na części zamienne praktyka, rodzi swego rodzaju „kanibalizm” i prowadzi także do wykorzystywania do szkolenia w kraju śmigłowców o problematycznej sprawności technicznej lub rezygnacji z niezbędnego szkolenia żołnierzy przeznaczonych w najbliższym czasie do służby w Iraku.

5. Kolejnym zgłaszanym zarówno przez kadre zawodową jak i żołnierzy zasadniczej służby wojskowej problemem jest zabezpieczenie w leki żołnierzy służby zasadniczej. Wprowadzone ostatnio przepisy oraz ich „wykładnia” wynikająca z pisma skierowanego między innymi do Dowódców Rodzajów Wojsk, Dowódcy Garnizonu Warszawa, Dowódcy Wojskowych Służb Informacyjnych, podpisana przez Dyrektora

Departamentu Budżetowego MON oraz Pełnomocnika Ministra Obrony Narodowej do Spraw Resortowej Opieki Zdrowotnej prowadzi w praktyce do konieczności pokrywania przez żołnierzy służby zasadniczej kosztów zakupu znacznej ilości, ordynowanych przez lekarzy z uwagi na ich skuteczność, lekarstw i środków opatrunkowych. Stwierdza się, że środki medyczne umieszczone w lekospisie (za powołaną wykładnią) i oznaczone znakiem „Rp”, które wydaje się żołnierzom za darmo nie pozwalają na skuteczne medyczne ich zabezpieczenie. Praktyka ta w konsekwencji prowadzi do rezygnacji z ordynowania leków pozwalających na prawidłowe z punktu widzenia sztuki medycznej leczenie lub obciążanie żołnierzy zasadniczej służby wojskowej kosztami leczenia zwłaszcza, że rodzaj pełnionej służby oraz wykonywane przez tę grupę żołnierzy zadania służbowe zwiększają znacznie możliwość powstawania różnego rodzaju schorzeń a otrzymywane przez nich środki nie pozwalają na dokonywanie przez nich zakupów właściwych leków. Problem zatem wymaga pilnego rozwiązania zapewniającego wojskowym służbom medycznym możliwość właściwego leczenia tej grupy żołnierzy.

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe niepokojące mnie problemy, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) bardzo proszę o spowodowanie ich usunięcia, bowiem naruszają one prawa obywatelskie.

Proszę również o powiadomienie mnie o sposobie rozwiązania przedstawionych problemów.

Z wyrazami szacunku

/-/